

Королюк Катерина Володимирівна, студентка другого (магістерського) рівня
Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

КОРЕКЦІЯ ДИСТРАФІЇ ТА ДИСЛЕКСІЇ У ПЕРШОКЛАСНИКІВ З МОВЛЕННЄВИМИ ПОРУШЕННЯМИ

Актуальність дослідження зумовлена зростанням кількості першокласників із стійкими порушеннями писемного мовлення (дистрафією та дислексією), які є однією з головних причин неуспішності в початковій школі. Виявлення та ефективна корекція цих порушень на ранньому етапі є ключовою умовою для повноцінної соціалізації та інтеграції дитини в освітній процес.

Мета роботи: теоретично обґрунтувати, розробити та експериментально перевірити ефективність комплексної логопедичної програми корекції дистрафії та дислексії у першокласників з мовленнєвими порушеннями.

Об'єкт дослідження: процес формування та корекції навичок письма і читання у молодших школярів із порушеннями мовлення.

1. Наукова новизна та практичне значення

Наукова новизна роботи полягає у розробці комплексної, поетапної логопедичної програми, яка:

1. Інтегрує традиційні логопедичні методики з елементами **нейропсихологічної корекції** (розвиток графомоторики, міжпівкульної взаємодії).
2. Застосовує **інтерактивні та ігрові технології** для підвищення мотивації та ефективності корекційного процесу.
3. ґрунтується на **системному підході**, що охоплює корекцію не лише письма та читання, а й розвиток **фонематичного слуху** (Блок 1, 2) та **усного мовлення** (Блок 6), підкреслюючи їх взаємозв'язок.

Практичне значення полягає у створенні **готового до впровадження інструментарію** — детально структурованої корекційної програми та набору діагностичних тестів, які можуть бути використані практичними логопедами, вчителями інклюзивних класів та батьками для цілеспрямованої роботи з першокласниками.

2. Методологія та експериментальна база

Методологічну основу склали системний, діяльнісний та компетентнісний підходи до спеціальної освіти. Дослідження проводилося у три етапи (констатувальний, формувальний, контрольний) на базі загальноосвітнього закладу.

• **Констатувальний експеримент** виявив наявність та характер мовленнєвих порушень (прояви дистрафії та дислексії) у першокласників, зокрема такі типові помилки, як пропуски, перестановки, заміни фонетично та оптично подібних літер.

• **Вибірка:** Дослідження охопило першокласників з діагностованими мовленнєвими порушеннями, сформувавши експериментальну та контрольну групи.

Структура та зміст корекційної програми

Розроблена **логопедична програма** має модульну структуру і включає такі ключові блоки: **Розвиток фонематичного слуху, Корекція дислексії (читання),**

Корекція дисграфії та графомоторики, Розвиток усного мовлення та Інтеграція навичок. Програма побудована на поетапній системі корекційних заходів.

3. Результати експериментальної перевірки та висновки

Результати формувального експерименту підтвердили **високу ефективність** розробленої програми. Порівняння результатів контрольного зрізу з констатувальним експериментом продемонструвало:

- **Значне зниження кількості специфічних помилок** на письмі та під час читання (зменшення пропусків, замін та переставлянь букв).

- **Покращення темпу та розуміння** прочитаного тексту.

- **Позитивну динаміку у розвитку усного мовлення**, що опосередковано вплинуло на успішність оволодіння писемним мовленням. **Висновок:** Запропонована комплексна логопедична програма є дієвим інструментом для корекції дисграфії та дислексії.

Список використаних джерел:

1. Лалаєва Р. І. порушення писемного мовлення (дисграфія) у молодших школярів: діагностика та корекція. Київ: Освіта, 2018. 350 с.
2. Лурія А. Р. Вищі кіркові функції людини і їх порушення при локальних ураженнях мозку. Київ: Наукова думка, 2017. 504 с.
3. Шеремет М. К. Логопедія. Корекція мовленнєвих порушень: Навчальний посібник. Київ: Слово, 2021. 416 с.
4. Трофіменко Л. І. Корекція порушень писемного мовлення: дисграфія, дислексія: Навчально-методичний посібник. Київ: Ліра-К, 2019. 256 с.
5. Обухівська А. Г., Єфіменко В. О. Корекція мовленнєвих порушень у дітей з особливими освітніми потребами. Київ: Фенікс, 2020. 180 с.
6. Баряєва Л. Б., Загуменна В. В. Ігрові методики в роботі логопеда з дітьми з ООП. Київ: Освіта України, 2022. 210 с.